

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เป็นที่ทราบกันดีว่า การบริโภคเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ได้แก่ การดื่มสุราหรือเหล้า นั้น มีผลเสียหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นด้านสุขภาพ ร่างกาย การเกิดอุบัติเหตุ รวมไปถึงผลกระทบต่อทางด้านเศรษฐกิจ หรือรายได้ แต่ในความเป็นจริงจะพบว่า การดื่มสุราอยู่คู่กับสังคมไทยมาตลอด คนไทยดื่มสุราได้ในทุกที่ ทุกวัน ทุกเวลา ทุกเทศกาล ปริมาณการดื่มสุราของคนไทยเพื่อขึ้นทุกปี จนอัตราการดื่มสุราของคนไทยสูงเป็นอันดับ 5 ของโลก ผลพวงจากการดื่มสุรา ตามมาด้วยปัญหาสารพัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาของสังคมที่วิกฤตลงทุกขณะในปัจจุบัน (วิทยา ชาติบัญชาชัย, 2548)

สุรา หรือ เหล้า คือเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์(ชนิดเอทิลแอลกอฮอล์) เป็นส่วนประกอบที่สำคัญ ถ้าไม่มีแอลกอฮอล์แล้วก็มีอาจเรียกว่าเหล้าได้เลย แอลกอฮอล์มีฤทธิ์กดระบบประสาทส่วนกลาง ผู้ที่กินเหล้าในปริมาณไม่มาก จะรู้สึกผ่อนคลาย เนื่องจากแอลกอฮอล์ไปกดจิตได้สำนึกที่คอยควบคุมตนเอง ทำให้กล้าแสดงออกมากขึ้น แต่เมื่อกินมากขึ้นก็จะกดสมองบริเวณอื่นๆ ทำให้เสียการทรงตัว พูดไม่ชัด จนแม้กระทั่งหมดสติในที่สุด (<http://th.wikipedia.org/wiki/สุรา>)

ประเภทและความแรงของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

แม่โขง	35	ไวน์ขาว	8	รัม	60
สุราขาว (เหล้าโรง)	35	ไวน์แดง	6-14	ชิน	44
สุราจีน (เซี่ยงฮุน)	30	ไวน์หวาน	15	ริเคอร์	35-60
สุราพิเศษ-แสงโสม	40	ไวน์อย่างแรง	20	เบียร์	4-6
ไก่ขาว กวางทอง	40	แชมเปญ	36	สุราหมักไทย-น้ำขาว	8-10
วิสกี้ฝรั่ง	42-53	บรันดี	45		

1 ดีกรี = 0.8% หรือสุราที่มีแอลกอฮอล์ 1 ดีกรี มีปริมาณเทียบเท่าแอลกอฮอล์ 8 กรัม/ลิตร
(ที่มา : www.stopdrink.com)

ผลกระทบจากการดื่มสุรามีมากมาย ไม่ว่าจะเป็นการก่อให้เกิด อุบัติเหตุจราจร การทะเลาะวิวาท การเกิดโรคภัยต่างๆ แล้วนั้น การดื่มสุรายังส่งผลกระทบต่อปัญหาทางเศรษฐกิจ รายได้ของประชาชน กล่าวคือ กลุ่มประชาชนที่มีรายได้น้อย ซึ่งมักดื่มสุราเป็นประจำ ทำให้ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการนำไปซื้อสุรามาดื่ม ทำให้เกิดปัญหาเรื่องรายได้ไม่พอรายจ่าย ทำให้คนที่จนอยู่แล้วก็ยิ่งประสบปัญหาความยากจนเข้าไปอีก ตลอดจนทำให้คุณภาพชีวิตของคนเหล่านี้ไม่ดีเท่าที่ควร จนส่งผลกระทบต่อมายังเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ

ข้อมูลของคนไทยกับการบริโภคสุรา

ข้อมูลการจัดอันดับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประเทศไทย ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา (ศวส.) 5 มิ.ย. 49

ปี	อันดับโลก			
	รวม	เบียร์	ไวน์	เหล้า
	(Total)	(Beer)	(Wine)	(Spirits)
2001	40	85	124	5
2000	43	92	132	6
1999	44	102	138	6
1998	50	102	146	9

จากข้อมูลการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศต่างๆ ซึ่งสำรวจโดย องค์การอนามัยโลก หรือ WHO ในปี 2548 พบว่า ประเทศไทยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทุกประเภทรวมกัน 8.47 ลิตร/คน/ปี มากเป็นอันดับที่ 40 ของโลก โดยที่ดื่มสุรากลั่น (Spirit) 7.13 ลิตร/คน/ปี มากเป็นอันดับ 5 ของโลก, ดื่มเบียร์ 1.31 ลิตร/คน/ปี มากเป็นอันดับที่ 85 ของโลก, และ ดื่มไวน์ 0.04 ลิตร/คน/ปี มากเป็นอันดับที่ 124 ของโลก จะเห็นได้ว่า อันดับโลกในการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประเทศไทยอยู่ในเกณฑ์ที่สูงอยู่ และคงจะอยู่ในอันดับที่สูงขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งย่อมาหมายถึงการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มากขึ้นเรื่อยๆ ของไทย

(ที่มา: http://www3.who.int/whosis/alcohol/alcohol_apc_data_process.cfm?path=whosis,topics,alcohol,alcohol_apc,alcohol_apc_data&language=English)

การที่ประเทศไทยมีปริมาณการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในอันดับโลกที่สูงนั้น เนื่องมาจากการดื่มสุรากลั่นมากเป็นอันดับ 5 ของโลก สุรากลั่นในที่นี้หมายรวมถึงเหล้าขาวด้วย ซึ่งเป็นเหล้าที่เสียภาษีเพียง 70 บาท/ลิตรแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ ขณะที่เหล้ากลั่นชนิดอื่นๆ ถูกเก็บภาษีเต็มเพดานแล้วที่ 400 บาท/ลิตรแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ ซึ่งทำให้ราคาขายสูงขึ้น ยอดจำหน่ายลดลง ดังนั้นเหล้าขาวจึงเป็นเหล้าที่มาได้ในราคาถูกคือแรงกว่าเหล้าชนิดอื่นและยังมีราคาถูกกว่า ซึ่งเหล้าขาวนี้เองเป็นเหล้าที่ชาวชนบท และคนยากจน คนที่มีรายได้น้อยบริโภคเป็นปริมาณสูงที่สุด

มีข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติระบุว่า คนไทยดื่มสุราเพิ่มขึ้นเฉลี่ยปีละ 260,000 คน นอกจากนั้นยังพบว่า คนไทยมีอัตราการบริโภคแอลกอฮอล์ที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่องโดยใน 10 ปีที่ผ่านมา จาก พ.ศ. 2535-2545 มีการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จาก 992 ล้านลิตร เป็น 1,926 ล้านลิตร อัตราการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อคนต่อปี เพิ่มขึ้นจาก 25.2 ลิตร ในปี 2535 เป็น 41.6 ลิตร ในปี 2545 โดยเฉพาะเบียร์ มีการบริโภคเพิ่มขึ้นถึง 4 เท่า จาก 320 ล้านลิตร เป็น 1,222 ล้านลิตร คิดเป็น 8.1 ลิตรต่อคน เพิ่มเป็น 24.8 ลิตรต่อคน ส่วนอายุของผู้เริ่มดื่มสุราครั้งแรกมีแนวโน้มน้อยลง ขณะนี้กลุ่มผู้เริ่มดื่มสุราที่ใหญ่ที่สุด คือ กลุ่มวัยรุ่นอายุ 15-19 ปีซึ่งพบว่า ร้อยละ 46.9 หรือเกือบครึ่งหนึ่งเริ่มลองดื่มสุราแล้ว

ข้อมูลจากกรมสรรพสามิต ประมาณการไว้ในปี 2548 ว่า คนไทยดื่มสุรา 10,000 ล้านลิตร โดยหมดค่าใช้จ่ายซื้อหาสุรามากถึง 187,000 ล้านบาท และยิ่งน่าเป็นห่วงมากตรงที่ผู้มีรายได้น้อยยังมีแนวโน้มติดสุรา แยกเป็นผู้มีรายได้น้อยกว่า 2,000 บาท/เดือน หมดเงินค่าเหล้า 100 บาท/เดือน คิดเป็นร้อยละ 5 ของรายได้ ขณะที่ผู้มีรายได้มากกว่า 20,000 บาท/เดือน จะมีค่าใช้จ่ายในการดื่มมากถึง 415 บาท/เดือน คิดเป็นร้อยละ 2 จะเห็นได้ชัดเจนว่าคนจนยิ่งดื่มก็จะยิ่งจน และจะอยู่ในวังวนหมุนเวียนอย่างนี้ไปเรื่อย ๆ

ผลการวิจัยภาคสนามของมูลนิธิเพื่อนหญิงปี 2546 พบว่า ค่าใช้จ่ายในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในครอบครัวที่มีผู้ดื่มสุราสูงถึงเฉลี่ยประมาณวันละ 100-300 บาท เมื่อพิจารณาจาก

จำนวนผู้ต้มขั้นต่ำ 13 ล้านคน และในอัตราความถี่ของการต้มอย่างต่ำสัปดาห์ละครั้ง คิดเป็นเงินค่าใช้จ่ายในการต้มถึง 4.68 หมื่นล้านบาทในแต่ละปี

จากการสำรวจของเอแบคโพลล์ เมื่อวันที่ 29 เม.ย.2549 ในกลุ่มผู้ใช้แรงงานในนิคมอุตสาหกรรม 17 แห่ง พบว่า ผู้ใช้แรงงานถึงร้อยละ 45.1 มีการต้มเหล้า คิดเป็นค่าใช้จ่ายเฉลี่ยเดือนละ 644 บาทต่อเดือน

สำนักงานสถิติแห่งชาติ วิเคราะห์ข้อมูลการสำรวจพฤติกรรมกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ปี 2547 พบว่า กลุ่มคนที่มีรายได้น้อยกว่า 2,000 บาท/เดือน มีรายจ่ายเพื่อต้มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เป็นร้อยละ 10 ของรายได้ต่อเดือน กลุ่มที่มีรายได้ 2,000-5,000 บาท/เดือน มีรายจ่ายเพื่อการต้มคิดเป็นร้อยละ 4.9 กลุ่มที่มีรายได้ 5,001-10,000 บาท/เดือน มีรายจ่ายเพื่อการต้มคิดเป็นร้อยละ 3.8 กลุ่มที่มีรายได้ 10,001-20,000 บาท/เดือน มีรายจ่ายเพื่อการต้ม คิดเป็นร้อยละ 2.5 และกลุ่มที่มีรายได้มากกว่า 20,001 บาท/เดือน มีรายจ่ายเพื่อการต้ม คิดเป็นร้อยละ 0.9 ของรายได้ต่อเดือน

เมื่อคิดเทียบกับกลุ่มที่มีรายต่ำกว่า 2,000 บาทต่อเดือน กับกลุ่มที่มีรายได้สูงกว่า 20,001 บาทต่อเดือนแล้ว จะเห็นว่าสัดส่วนค่าใช้จ่ายสำหรับการต้มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ห่างกันมากถึง 11.1 เท่า กล่าวคือยังมีรายได้น้อยสัดส่วนการต้มยิ่งมากขึ้น

ผลกระทบทางเศรษฐกิจจากสุรา นอกจากสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายแล้ว ยังมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการทำงานที่ลดลง การได้รับการยอมรับเข้าทำงาน และความสิ้นเปลืองจากเหตุร้ายต่างๆ ที่เกิดเนื่องจากการดื่มแอลกอฮอล์ด้วย เช่น การเกิดอุบัติเหตุ การวิวาท ปัญหาความรุนแรงในครอบครัว

เด็กไทย 1 ใน 4 เคยเผชิญหน้าคนเมาในบ้าน และส่วนใหญ่มีประสบการณ์นี้ก่อนอายุ 18 ปี ซึ่งสภาพเช่นนี้ก่อผลกระทบต่อเด็กในหลายด้าน ทั้งทางร่างกายและจิตใจ เกิดปัญหาด้านพฤติกรรม เพราะขาดต้นแบบที่ดีในการดำเนินชีวิต เมื่อเติบโตจะเกิดความเคยชินกับพฤติกรรมทำนองนี้ และดูดซับความรุนแรงเข้าไปในบุคลิกภาพของตนเอง และมีแนวโน้มจะถูกลงโทษร่างกายอย่างรุนแรง โดยเฉพาะเวลาพ่อแม่มาจมนขาดสติ

ครอบครัวยังเป็นหน่วยสังคมที่ได้รับผลกระทบมากที่สุดจากการดื่มของเมาในครัวเรือน เช่น สามีภรรยาทะเลาะวิวาทจนเกิดความบาดเจ็บทั้งร่างกายและจิตใจ ผู้หญิงได้รับผลกระทบมากที่สุดจากการทำร้ายร่างกาย

จากสถิติอุบัติเหตุจากรถที่ผ่านมา พบว่า 50 ของอุบัติเหตุ เกิดขึ้นจากการที่ผู้ขับขี่เมาสุราขับรถ และร้อยละของผู้บาดเจ็บที่มาถึงห้องฉุกเฉินมีปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดเกินกว่า 50 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ ซึ่งเป็นอัตราที่กฎหมายกำหนด และปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดจะเพิ่มไปถึง 80 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ในช่วงเทศกาลที่มีวันหยุดติดต่อกันหลายวัน เช่น วันสงกรานต์ วันปีใหม่ ซึ่งจะทำให้โอกาสเกิดอุบัติเหตุเพิ่มขึ้นเป็น 3 เท่า เมื่อเปรียบเทียบกับคนที่ไม่ดื่มสุรา ในขณะที่อุบัติเหตุอันเกิดกับรถจักรยานยนต์ ซึ่งเป็นประเภทของรถที่เกิดอุบัติเหตุบนท้องถนนมากกว่ารถประเภทอื่น ๆ ก็ยังพบว่ามีสาเหตุหลักมาจากการเมาสุราขณะขับขี่ถึง 50 % (ที่มา : ศูนย์วิจัยยาเสพติด สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์การแพทย์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544)

จากรายงานของสถาบันวิจัยสาธารณสุขไทยระบุว่า เหล้าจะมีฤทธิ์ต่อการทำงานของสมองคนเมาเหล้าจะสูญเสียความสามารถในการควบคุมสติและการทรงตัว ดังนั้นหากขับรถในขณะที่มีเม้าผู้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะมีโอกาสได้รับบาดเจ็บจากอุบัติเหตุจากรถเป็น 6.6 เท่าของผู้ไม่ดื่ม และมีโอกาสเสียชีวิตมากกว่าผู้ไม่ดื่ม 9.6 เท่า ดังที่ผลการวิจัยพบว่า ระดับแอลกอฮอล์ในเลือดที่เพิ่มขึ้นทุก 0.02 เปอร์เซ็นต์ จะมีความเสี่ยงต่ออุบัติเหตุจากรถเป็น 2 เท่า โดยคนที่มึ่ระดับแอลกอฮอล์ในเลือดตั้งแต่ 0.02 เปอร์เซ็นต์ขึ้นไป จะมีโอกาสเสี่ยงต่ออุบัติเหตุบนท้องถนนมากยิ่งขึ้นเรื่อย ๆ ตามลำดับ

ระดับแอลกอฮอล์ในเลือด	ระดับความเสี่ยงต่อการก่ออุบัติเหตุที่เพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับคนที่ไม่ดื่มก่อนขับ
0.02 – 0.04 เปอร์เซ็นต์	1.4 เท่า
0.05 – 0.09 เปอร์เซ็นต์	11.1 เท่า
0.10 – 0.14 เปอร์เซ็นต์	48 เท่า
มากกว่า 0.15 เปอร์เซ็นต์	380 เท่า

(ที่มา : หน่วยจัดการความรู้เพื่อถนนปลอดภัย คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี, "เกิดอะไรขึ้นถ้าดื่มแล้วขับ", www.thairoadsafety.org/res_result.asp?section=people#>, 26 เม.ย.2547)

จากสภาพที่เกิดขึ้นดังกล่าว ได้มีการคำนวณพบว่า หากสามารถลดจำนวนคนเมาขับรถบนท้องถนนลงให้เหลือครึ่งหนึ่งจากที่มีอยู่ขณะนี้ จะสามารถป้องกันการเสียชีวิตได้ประมาณ 3 พันราย และหลีกเลี่ยงการบาดเจ็บได้ประมาณ 3 หมื่นรายต่อปี

ผลกระทบจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

อาจกล่าวได้ว่า ผลกระทบจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ไม่ว่าจะเป็นสุรา เบียร์ ไวน์ ฯลฯ มีผลเสียที่ก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ มากมาย ทั้งต่อตัวผู้ดื่มเอง ต่อครอบครัว ต่อสังคม ตลอดจนเป็นปัญหาต่อเศรษฐกิจของประเทศ

ผลต่อตัวผู้ดื่มเอง

การดื่มสุรามีผลเสียต่อร่างกายทุกส่วนที่สุราเดินทางผ่านอวัยวะนั้น แอลกอฮอล์จะเข้าสู่ร่างกายและผ่านไปตามเซลล์ของเม็ดเลือดอย่างรวดเร็ว ฉะนั้นการดื่มสุราเรื้อรังจะทำให้ระดับแอลกอฮอล์ในเลือดสูงถึง 95 เปอร์เซ็นต์

1. ปากและลำคอ เหล้าจะไประคายเคืองขึ้นเยื่อที่ละเอียดอ่อนในปากและหลอดอาหาร มักจะร้อนช้ำเมื่อผ่านลงไป
2. กระเพาะอาหารและลำไส้ เหล้าจะไปมีผลกับผนังชั้นนอกสุดที่เป็นชั้นที่จะปกป้องกระเพาะอาหาร จะทำให้เกิดแผลในกระเพาะอาหารและลำไส้ ถ้าอาการเช่นนี้เกิดขึ้นอย่างเฉียบพลันเกิดการอักเสบของเยื่อชั้นในสุดของผนังกระเพาะหรืออาจทะลุได้ในลำไส้เล็ก เหล้าจะไปเป็นอุปสรรคกับการดูดซึมของสารอาหารบางชนิด เช่น ไขมัน วิตามินบี 6, 12 เป็นต้น
3. กระแสเลือด 95% ของเหล้าที่ดื่มเข้าไปในร่างกาย จะซึมเข้ากระแสเลือด โดยผ่านเยื่อในกระเพาะ และลำไส้อย่างรวดเร็ว เมื่อถึงกระแสเลือดมันจะเข้าไปในเซลล์และตามเนื้อเยื่อ ต่าง ๆ ในร่างกายอย่างรวดเร็วเช่นกัน แอลกอฮอล์ทำให้เซลล์ของเลือดเกาะเป็นก้อนเหนียว ทำให้การไหลเวียนช้าลง ออกซิเจนน้อยลงด้วย เหล้าทำให้โลหิตจางด้วย โดยที่มันจะไปลดการสร้างเม็ดเลือดแดง และยัง

ไปทำให้ความสามารถของเม็ดเลือดขาวในการกลืนตัวเชื้อและการทำลายแบคทีเรียข้างลง การทำให้การแข็งตัวของเกล็ดเลือดข้างลงด้วย

4. ตับอ่อน แอลกอฮอล์จะทำให้เซลล์ของตับอ่อนระคายเคือง เซลล์บวมขึ้น เหล่าทำให้การไหลของน้ำย่อยไม่คล่องตัว สารเคมีไม่สามารถที่จะเข้าไปในลำไส้เล็กได้ ทำให้มันย่อยตัวตับอ่อนเอง ทำให้เกิดเลือดออกอย่างเฉียบพลันและการอักเสบของตับอ่อน พบว่า 1/5 จะเสียชีวิตไปในครั้งแรก เมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับตับอ่อนนี้ทำให้การสร้างอินซูลินขาดหายไป และทำให้เป็นเบาหวาน

5. ตับ แอลกอฮอล์มีอิทธิพลกับเซลล์ของตับ ทำให้เกิดการบวมและไปทางเดินน้ำดีเล็กๆ ที่จะไปทางไปสู่ลำไส้เล็ก ทำให้น้ำดีซึมผ่านไปทั่วตับ ทำให้ตัวเหลืองตามส่วนขอบของตาและผิวหนังเป็นสีเหลือง ทุกครั้งที่ดื่มมันเซลล์ของตับจะถูกทำลายในที่สุดทำให้ตับแข็งการเสี่ยงต่อการเป็นโรคตับมีถึง 8 เท่า เมื่อเทียบกับความปกติ

6. หัวใจ แอลกอฮอล์ทำให้กล้ามเนื้อของหัวใจบวมขึ้น ทำให้เกิดเป็นพิษกับหัวใจเป็นเหตุทำให้การสะสมของไขมันมากขึ้น และทำให้การเผาผลาญช้าตามไปด้วย

7. กระเพาะปัสสาวะและไต แอลกอฮอล์ทำให้เยื่อของกระเพาะปัสสาวะบวมขึ้น ทำให้ไม่สามารถยืดตามปกติได้ในไต การระคายเคืองทำให้การสูญเสียน้ำมากขึ้น

8. ต่อมเพศ ต่อมอินทนะจะบวม ทำให้ความสามารถทางเพศลดลง และความรู้สึกสุดยอดจะถูกขัดขวาง

9. สมอง อวัยวะที่แอลกอฮอล์ลุกลามจะไปมีบทบาทและเห็นผลได้ชัด คือ สมอง มันจะไปกดศูนย์กลางของสมองทำให้การประสานงานเสื่อมลงเรื่อย ๆ สับสน จำความไม่ได้ เชื่องซึม ขา หรือสลับโคมาและตายได้ มันจะไปฆ่าเซลล์ของสมอง เมื่อเซลล์สมองถูกทำลายแล้วจะสร้างขึ้นใหม่ไม่ได้ การดื่มเป็นประจำระยะหนึ่งจะทำให้ความจำ การตัดสินใจและความสามารถในการเรียนรู้เสื่อมไป

(ข้อมูลจาก : ชามี อัจฉริย และ ระพีพรรณ วงษ์ทอง. เสพติดมหาภัย. กรุงเทพฯ: ฝ่ายส่งเสริมสุขภาพและครอบครัวของมูลนิธิคริสตจักรวันเสาร์แห่งประเทศไทย, 2541.)

ผลกระทบต่อสังคม

แอลกอฮอล์ทำร้ายครอบครัว

จากการวิจัยเรื่องผลกระทบของสุราในฐานะเป็นปัจจัยร่วมการเกิดปัญหาความรุนแรงในครอบครัว ของมูลนิธิเพื่อนหญิง เมื่อปี 2546 พบว่า การดื่มสุรา หรือเครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์เป็นสาเหตุที่ทำให้ค่าใช้จ่ายในครอบครัวเพิ่มขึ้น ทำให้ขาดสติในการควบคุมอารมณ์รวมทั้งก่อให้เกิดการทะเลาะวิวาทในครอบครัว

โดยการวิจัยพบว่า ปัญหาที่เกิดในครอบครัว จากสามีที่ดื่ม "ประจำ" แล้วทำร้ายร่างกายภรรยา เกิดขึ้นร้อยละ 5.7 และภรรยาที่ดื่ม "ประจำ" แล้วทำร้ายร่างกายสามีเกิดขึ้นร้อยละ 6.2 ของผู้ที่ดื่มประจำ

ครอบครัวที่สมาชิกหรือผู้นำในครอบครัวดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะมีแนวโน้มการเกิดความรุนแรงในครอบครัวและบุคคลอื่น เด็กในครอบครัวที่มีการดื่ม มีแนวโน้มเกิดโรคซึมเศร้าสูงกว่าคนในครอบครัวทั่วไป และมีเด็กไทยประมาณ 1 ใน 4 เห็นการดื่มแอลกอฮอล์จนเมาของสมาชิกในครอบครัว

ผลการวิจัยยังพบว่า ค่าใช้จ่ายในการดื่มแอลกอฮอล์ในครอบครัวที่มีผู้ดื่มสุราสูงถึง 100-300 บาท ซึ่งพิจารณาจากผู้ดื่มขั้นต่ำประมาณ 13 ล้านคนและในอัตราความถี่ของการดื่มประมาณสัปดาห์ละครั้ง คิดเป็นค่าใช้จ่ายในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ถึง 4.68 หมื่นล้านบาท โดยที่เงินจำนวนนี้สามารถนำไปสร้างโรงเรียนได้ประมาณ 7,000-20,000 โรงเรียน

นอกจากนี้ ปัญหาการหย่าร้างและเปลี่ยนงานในผู้ติดสุรามีแนวโน้มสูงเกินครึ่งหนึ่งของผู้ติดสุรา

การดื่มสุรานอกจากจะทำให้เกิดอันตรายแก่ผู้ดื่มแล้ว ยังทำให้ผู้อื่นเดือดร้อนด้วย ซึ่งเห็นได้จากร้อยละของคดีอาญาศาลจังหวัด ซึ่งมีสาเหตุ มีการดื่มเกี่ยวข้องเมื่อเทียบเป็นความชุกจำเพาะตามประเภทความผิด ได้แก่

- 1) ความผิดพลาดทำให้เสียทรัพย์ ร้อยละ 59.1
- 2) ความผิดเกี่ยวกับเพศ ร้อยละ 34.8
- 3) ความผิดต่อร่างกาย ร้อยละ 20.8
- 4) ความผิดฐานบุกรุก ร้อยละ 16.1
- 5) ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา ร้อยละ 10.5

(ข้อมูลจาก : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.))

มีการวิจัยพบว่า เมื่อเกิดการฆาตกรรมแล้วผ่าศพพิสูจน์และเอาคนที่มึ่เรื่องกันมาตรวจ จะพบว่าในร่างกายจะมีสารเหล้าอยู่เสมอ เพราะเกือบ 60 เปอร์เซ็นต์ของกรณีฆาตกรรม เหล้าจะเป็นตัวประกอบที่สำคัญอยู่ด้วย

เหล้ามีผลกระทบต่อสมองส่วนหน้า ซึ่งเป็นส่วนที่ควบคุมสติปัญญาและการตัดสินใจ และยังควบคุมความฉับไวในการปฏิบัติการในช่วงกะทันหันด้วยเหล้ามีบทบาทต่อการก่อให้เกิดอุบัติเหตุ เพราะคนเมาเหล้าที่ขับรถก็เหมือนคนบ้าคลั่งที่มีอาวุธร้ายอยู่ในมือ สามารถจะฆ่าชีวิตอันบริสุทธิ์ของผู้คนได้ง่าย

บางครั้งเราอาจจะนึกไม่ถึงว่า เหล้ามีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตในครอบครัว คือไม่จำเป็นจะต้องดื่มเหล้าจนติด เพียงแค่ชอบใช้ เวลาให้กับการดื่มเหล้า ก็หมายถึงว่าใช้เวลาให้กับครอบครัวน้อยลง ความอบอุ่นในชีวิตครอบครัวก็จะไม่มี ถึงมีก็น้อยมาก แต่ถ้าดื่มเหล้ามากขึ้น ศูนย์บังคับจิตใจอาจจะเสียไป จะทำให้เกิดความก้าวร้าวถึงกับทุบตีลูกเมียได้ (ข้อมูลจาก : ทรงเกียรติ ปิยะกะ และ เวทิน คันสนีย์เวทย์. ยืมผู้เรียนรู่ยาเสพติด. กรุงเทพฯ : มติชน, 2540)

ผลต่อการเงินของตนและเศรษฐกิจของประเทศ

จากข้อมูลสถิติปริมาณการดื่มสุรา ปริมาณการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อัตราการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อคนต่อปี อายุของผู้เริ่มดื่มสุราครั้งแรก รวมไปถึงข้อจากกรมสรรพสามิต ที่กล่าวถึงข้างต้น แสดงให้เห็นตรงกันว่า คนไทยมีการดื่มสุรา และบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มมากขึ้นทุกปี รวมไปถึงอายุของผู้เริ่มดื่มสุราครั้งแรกก็มีแนวโน้มน้อยลง แสดงให้เห็นว่าคนไทยจะต้องเสีย

ค่าใช้จ่ายในการซื้อหาสุรามาบริโภคเป็นจำนวนมาก อันจะกระทบกระเทือนต่อรายได้ในครัวเรือน และยังเป็นคนจนก็ยิ่งดื่มน้ำสุราให้จนมากขึ้น

สุรากับอุบัติเหตุทางจราจร

การดื่มสุราทำให้สูญเสียการควบคุมตัวเอง ตารางแสดงถึงระดับแอลกอฮอล์ที่ได้บริโภคเข้าไปในปริมาณเท่าใด จะทำให้เกิดอาการและผลต่อร่างกายอย่างไรบ้าง

ระดับแอลกอฮอล์ในเลือด (มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์)	อาการและผลต่อร่างกาย
30	รู้สึกสนุกสนานรื่นเริง
50 - 150	เดินไม่ตรงทาง โสเซ เนื่องจากเสียการควบคุมระบบกล้ามเนื้อ การเคลื่อนไหว การตัดสินใจช้าลง สมรรถภาพในการมองเห็นลดลง
150 - 300	สับสน ง่วงงม ซึม ไม่ตอบสนองต่อสิ่งกระตุ้นต่างๆ พูดไม่ชัด การทำงานของระบบต่างๆ ในร่างกายไม่ประสานกัน
300 - 500	เสียการควบคุมกล้ามเนื้อ การมองเห็นเลือนลาง ระดับน้ำตาลในเลือดต่ำ ระบบหายใจถูกกด บางรายอาจหายใจไม่ออก และเสียชีวิต
500 ขึ้นไป	สภาพร่างกายวิกฤต สูญเสียประสาทสัมผัสต่างๆ ไม่รู้สึกตัว หายใจช้าลง และอาจถึงแก่ชีวิตได้ หากแก้ไขไม่ทัน

สุราต้นเหตุหนึ่งของอุบัติเหตุจราจร

แอลกอฮอล์ เมื่อเข้าสู่ร่างกายจะถูกดูดซึม และกระจายไปได้ทุกส่วนของร่างกายภายในเวลา 5 นาที การดื่มสุราจะทำให้มีผลต่อการทำงานของอวัยวะระบบต่างๆ ของร่างกาย การเกิดอุบัติเหตุจราจรที่มีสาเหตุจากผู้ขับขี่ที่ดื่มสุรา นั่นคือ เมื่อดื่มสุราจนมีความเข้มข้นของแอลกอฮอล์ในเลือดถึงระดับหนึ่ง สุราจะไปมีผลลดการทำงานของระบบประสาท เป็นผลให้การทำงานของร่างกายช้าลง ประสาท

หย่อนสมรรถภาพการรับรู้ภาพ แสงและสีของสัญญาณต่างๆ ช้าลง ขอบเขตการมองแคบลง ทำให้เห็นภาพการจราจรไม่พอ การคาดคะเนระยะผิดไปทำให้มีโอกาสเกิดอุบัติเหตุได้ง่าย

ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับแอลกอฮอล์ในเลือดกับโอกาสเกิดอุบัติเหตุ

ระดับแอลกอฮอล์ในเลือด (มิลลิกรัม %)	สมรรถภาพในการขับขี่รถ	โอกาสเกิดอุบัติเหตุจราจร
20	มีผลเพียงเล็กน้อย	ใกล้เคียงกับคนไม่ดื่มสุรา
50	ความสามารถในการขับรถลดลง 8%	โอกาสเกิดอุบัติเหตุเป็น 2 เท่าของคนที่ไม่ดื่มสุรา
80	ความสามารถในการขับรถลดลง 12%	โอกาสเกิดอุบัติเหตุเป็น 3 เท่าของคนที่ไม่ดื่มสุรา
100	ความสามารถในการขับรถลดลง 15%	โอกาสเกิดอุบัติเหตุเป็น 6 เท่าของคนที่ไม่ดื่มสุรา
150	ความสามารถในการขับรถลดลง 33%	โอกาสเกิดอุบัติเหตุเป็น 40 เท่าของคนที่ไม่ดื่มสุรา

สถิติผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บจากอุบัติเหตุจราจร ปี พ.ศ. 2549

เดือน	เสียชีวิต	บาดเจ็บ
มกราคม	1,380	8,313
กุมภาพันธ์	951	6,686
มีนาคม	1,133	6,613
เมษายน	1,119	7,502
พฤษภาคม	880	6,047
มิถุนายน	895	6,380
กรกฎาคม	867	5,966
สิงหาคม	888	6,554
รวม	8,113	54,061

ร้อยละ 50 เกิดจากการเมาสุราแล้วขับรถ (ข้อมูลจากมูลนิธิเมาไม่ขับ)

จะเห็นได้ว่ามีหน่วยงานต่างๆ ที่ได้ดำเนินการรณรงค์เพื่อลดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างต่อเนื่องและได้มีการดำเนินการเป็นเครือข่าย ได้แก่ สำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) และภาคีพันธมิตรต่างๆ อีกหลายองค์กรเนื่องจากได้เห็นถึงพิษภัยของสุราในด้านต่าง ๆ จึงได้มีการริเริ่มการรณรงค์งดเหล้าขึ้น ตัวอย่างเช่น โครงการงดเหล้าเข้าพรรษา โครงการกฐินปลอดเหล้า โครงการเมาไม่ขับ ฯลฯ ซึ่งได้มีการรณรงค์อย่างต่อเนื่อง ผลที่ได้รับคือการที่สามารถสร้างกระแสเป็นที่สนใจของประชาชนทั่วไป แต่อย่างไรก็ตามจะเห็นได้ว่าสถิติการเกิดอุบัติเหตุที่มาจากเครื่องดื่มสุรา ยังเป็นตัวเลขที่สูงอยู่ และไม่สามารถลดลงได้ รวมไปถึงยอดจำหน่ายสุราประเภทต่างๆ ก็มีแนวโน้มสูงขึ้นตลอด จึงเป็นที่น่าสงสัยว่าเมื่อมีการรณรงค์อย่างต่อเนื่องตลอดแต่เหตุใดตัวเลขทางสถิติต่างๆ ที่กล่าวมาข้างต้นถึงยังอยู่ในระดับสูง และยังมีแนวโน้มว่าจะสูงขึ้นเรื่อยๆ

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จึงเป็นการศึกษาวิจัยถึงกลยุทธ์ กลวิธีการประชาสัมพันธ์ของโครงการรณรงค์ต่างๆ ที่เกี่ยวกับการรณรงค์เพื่อลดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ว่ามีการดำเนินการอย่างไรบ้าง การใช้กลยุทธ์ต่างๆ รวมไปถึงการศึกษาถึงประสิทธิผลของโครงการรณรงค์ว่าประชาชนมีการ

ระลึกจดจำ เกี่ยวกับการรณรงค์ต่างๆ อย่างไรบ้าง และสามารถเปลี่ยนพฤติกรรมให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการประชาสัมพันธ์ที่วางไว้ได้หรือไม่ อย่างไร

ผู้วิจัยเห็นว่าการศึกษาวิจัยถึง กลยุทธ์การประชาสัมพันธ์และประสิทธิผลของโครงการรณรงค์เพื่อลดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จึงเป็นประเด็นที่น่าสนใจในการที่จะทำการศึกษาวิจัย ทั้งนี้เพื่อที่จะได้ทราบว่าแต่ละโครงการมีกระบวนการประชาสัมพันธ์รณรงค์อย่างไร มีการใช้กลยุทธ์การประชาสัมพันธ์อย่างไร ในการสร้างการรับรู้ ทศนคติ และพฤติกรรม ความตั้งใจในการเลิกเหล้าของประชาชนให้เป็นไปตามที่ต้องการ

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษา กลยุทธ์การประชาสัมพันธ์และประสิทธิผลของโครงการดังกล่าว ในด้านของกลยุทธ์และกระบวนการประชาสัมพันธ์ รวมทั้งการประเมินประสิทธิผลของโครงการโดยทำการสำรวจพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารของประชาชน ตลอดจนระดับการรับรู้ ทศนคติ และพฤติกรรมในการตั้งใจที่จะลด ละ เลิก การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อให้ได้ข้อมูลนำมาเป็นแนวทางในการปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ เพื่อให้เกิดประสิทธิผลที่ดียิ่งขึ้นต่อการรณรงค์โครงการอย่างต่อเนื่องในอนาคต ตลอดจนโครงการรณรงค์อื่น ๆ ในครั้งต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากลยุทธ์การประชาสัมพันธ์และประสิทธิผลของโครงการรณรงค์ลดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
2. เพื่อศึกษาการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการรณรงค์ลดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการรณรงค์ กับพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร

สมมติฐานการวิจัย

1. การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการรณรงค์เพื่อลดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีความสัมพันธ์กับการระลึกจดจำ เกี่ยวกับโครงการรณรงค์เพื่อลดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
2. การระลึกจดจำเกี่ยวกับโครงการรณรงค์เพื่อลดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการลดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชาชน
3. ทัศนคติต่อการลดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการลดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชาชน
4. การเปิดรับข่าวสาร การระลึกจดจำ เกี่ยวกับโครงการรณรงค์เพื่อลดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และทัศนคติต่อการลดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการลดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชาชน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ศึกษาถึงกลยุทธ์การประชาสัมพันธ์และประสิทธิผลของโครงการรณรงค์ เพื่อลดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
2. การวิจัยจะศึกษาการเปิดรับข่าวสาร การระลึกจดจำเกี่ยวกับโครงการรณรงค์เพื่อลดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทัศนคติต่อการลดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และพฤติกรรมการลดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของกลุ่มเป้าหมาย
3. ศึกษาวิจัยเชิงสำรวจจากประชาชนที่พักอาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร และเป็นผู้ที่เคยดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ และเคยได้รับทราบข่าวสารการรณรงค์โครงการรณรงค์ เพื่อลดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มีการเผยแพร่
4. โครงการที่นำมาศึกษาจะเป็นโครงการรณรงค์เพื่อลดการลดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รวมทั้งโครงการที่ลดอุบัติเหตุการจราจรจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เฉพาะโครงการที่มีกลุ่มเป้าหมายเป็นประชาชนทั่วไป และมีการเผยแพร่ข่าวสารโครงการรณรงค์ผ่านสื่อมวลชน

คำนิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

กลยุทธ์การประชาสัมพันธ์ หมายถึง เทคนิควิธีที่นำมาใช้ในการวางแผนการประชาสัมพันธ์ และการดำเนินการรณรงค์เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ ตลอดจนกลวิธีที่ใช้ในการ

รณรงค์อย่างมีประสิทธิภาพ โดยพิจารณาจากองค์ประกอบของกระบวนการสื่อสาร คือเนื้อหาสาร ช่องทางการนำเสนอ สื่อที่ใช้ในการรณรงค์โครงการ

กลยุทธ์การใช้สื่อ หมายถึง การเลือกใช้สื่อในการที่จะเผยแพร่ข้อมูลที่โครงการต้องการจะให้ผู้รับสารทราบเพื่อให้เกิดประสิทธิผลในการสื่อสารมากที่สุด

ประสิทธิผลของโครงการประชาสัมพันธ์ หมายถึง การที่ประชาชนได้รับข่าวสารจากการประชาสัมพันธ์โครงการรณรงค์ลดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นี้มากพอและสามารถ จดจำ เชื่อ และมีพฤติกรรมในการลดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

สื่อประชาสัมพันธ์ หมายถึง ช่องทางในการให้ความรู้และเผยแพร่ข่าวสารการประชาสัมพันธ์โครงการรณรงค์ลดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ทางเครือข่ายองค์กรงดเหล้านำมาใช้ โดยแบ่งออกเป็น สื่อบุคคล สื่อมวลชน และสื่อเฉพาะกิจ

การเปิดรับข่าวสาร หมายถึง ความบ่อยครั้งในการได้รับข่าวสารจากสื่อประชาสัมพันธ์ในโครงการรณรงค์ลดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ซึ่งก่อให้เกิดผลในการเปลี่ยนแปลงในตัวผู้รับสารทั้งในระดับความรู้ ความทัศนคติและพฤติกรรม

การระลึก จดจำ หมายถึง ระดับการรับรู้ จดจำ เกี่ยวกับโครงการรณรงค์เพื่อลดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โครงการต่างๆ ที่ได้มีการทำการรณรงค์

ทัศนคติ หมายถึง ความคิดเห็นที่มีอารมณ์ ความรู้สึกที่มีแนวโน้มจะแสดงพฤติกรรมออกมาในรูปของการเห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วยในการลดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

พฤติกรรม หมายถึง การปฏิบัติของประชาชนกลุ่มตัวอย่างในการลดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

เครื่องตีมีแอลกอฮอล์ หมายถึง เครื่องตีที่มีแอลกอฮอล์เป็นส่วนผสม หรือเรียกว่า สุรา เหล้า ประเภทต่าง ๆ และเบียร์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงกลยุทธ์การประชาสัมพันธ์ การใช้สื่อ และการใช้สารในการรณรงค์โครงการรณรงค์ลดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาถึงกลยุทธ์การประชาสัมพันธ์รณรงค์เพื่อสุขภาพต่อไป
2. ทำให้ทราบถึงการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการรณรงค์ลดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การระลึกจดจำเกี่ยวกับโครงการรณรงค์ลดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทศนคติต่อผลเสียของการบริโภคเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ และพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อันเป็นประโยชน์ต่อการนำไปวางแผนปรับปรุงและแก้ไขการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ในการลดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในครั้งต่อไป
3. ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยสามารถนำมาเป็นแนวทางในปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ เพื่อให้เกิดประสิทธิผลในการรณรงค์มากยิ่งขึ้น
4. เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาด้านนิเทศศาสตร์เกี่ยวกับการศึกษากลยุทธ์การประชาสัมพันธ์ และประสิทธิผลของโครงการประชาสัมพันธ์โครงการอื่น ๆ ต่อไป